

ЩОДО НЕВРЕГУЛЬОВАННОСТІ ДЕЯКИХ ПИТАНЬ СПАДКОВОГО ДОГОВОРУ ЗА ЦК УКРАЇНИ

А.А. Чепель,

студентка 2 курсу юридичного факультету

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 р., закріпив існування інституту спадкового договору, який не був передбачений ЦК УРСР 1963 р. З появою цього інституту водночас з'явилося досить багато проблем, які виникають на практиці.

Відповідно до статті 1302 ЦК за спадковим договором одна сторона (набувач) зобов'язується виконувати розпорядження другої сторони (відчужувача) і в разі його смерті набуває право власності на майно відчужувача.[1]

Основними обов'язками відчужувача за умовами спадкового договору виступає неможливість відчужувати майно визначене у спадковому договорі, не заповідати його(ст. 1307 ЦК). Тобто відчужувач стає обмеженим у своїх правах, оскільки він втрачає можливість розпоряджатися своїм майном як за життя, так і на випадок смерті шляхом складання заповіту. При цьому слід зазначити, що стаття 27 ЦК України визнає недійсним правочин, яким

обмежується обсяг цивільної правоздатності особи. А це говорить про те, що з моменту укладення спадковий договір має визнаватися недійсним.[2; с.631]

Слід зазначити, що в ЦК України не визначені істотні умови спадкового договору. Відсутність нормативно визначеного переліку істотних умов цього договору, який є новим та невідомим правозастосовчій практиці, може сприяти появі ситуацій, за яких час від часу будуть виникати спори з приводу укладеності/неукладеності спадкового договору.

У ст. 1302 ЦК України зазначено, що юридичним фактом, з яким пов'язується виникнення у набувача права власності на передбачене спадковим договором майно, є смерть відчужувача, однак, по-перше, жодним чином не пояснює, що є саме моментом смерті, а, по-друге, чітко не пояснює, в який саме момент у набувача виникає право власності на майно відчужувача, обмежившись формулюванням «в разі його смерті набуває право власності».

Невирішеним також залишається питання виникнення ризиків випадкових загибелі чи пошкодження майна, яке набувається у власність набувачем відповідно до спадкового договору. [3; с.207]

Необхідно звернути увагу на те, що в ЦК України прямо не врегульоване також питання щодо того, чи розповсюджуватиметься на майно, вказане в спадковому договорі, правило про право на обов'язкову частку у спадщині і чи взагалі включатиметься майно до складу спадкової маси (спадщини). [4; с.771]

Вважаємо, що вказані недоліки є істотними і потребують усунення. Тому, необхідно й надалі теоретично досліджувати інститут спадкового договору та враховувати судову практику, щоб у майбутньому позбутися суперечностей у цивільному законодавстві та узгодити норми щодо врегулювання цього інституту.

Використана література:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р.// ВВР, №№ 40-44, ст. 356

2. Цивільне право України: Підручник: У 2 кн./О. В. Дзера (кер. авт. кол.), Д. В. Боброва, А. С. Довгерт та ін.; За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової. - 2-е вид. допов. і перероб. - К.: Юрінком Інтер, 2005. - Кн. 2. - 640 с.
3. Фурса С. Я., Фурса Є. І. Спадкове право. Теорія та практика. Навч. посіб. - К.: Атіка, 2002. - 496 с.
4. Коноваленко Т. П. § 5. Спадковий договір. В кн. «Цивільне право». Книга друга/ За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової. - К., 1999. - С. 770-773

Науковий керівник: О.В. Розгон.